

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

III.

Strategie boje proti antisemitismu v České republice na roky 2025-2030

Ministerstvo vnitra ČR
odbor bezpečnostní politiky

Ministerstvo zahraničních věcí ČR
zvláštní zmocněnec pro záležitosti holocaustu, mezináboženský dialog a svobodu vyznání

**Praha
2025**

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Strategie boje proti antisemitismu na roky 2025-2030 byla schválena vládou dne 2025

usnesením č.:

Obsah

Úvod	4
Antisemitismus a jeho definice	5
Židovská menšina v České republice	8
EU a další mezinárodní spolupráce	9
Analýza současného stavu.....	10
Právní prostředí.....	15
Cíle strategie.....	17
1. Strategický cíl: podpora zajištění bezpečnosti židovské menšiny a boj proti všem formám antisemitismu posílením spolupráce v otázkách antisemitismu, bezpečnosti a boje proti antisemitsky motivovaným trestným činům a nenávistným projevům	17
2. Strategický cíl: vzdělávání, připomínka a výzkum holocaustu, osvěta o antisemitismu	20
3. Strategický cíl: podpora židovského života	22
Závěr: Monitoring implementace a vyhodnocení	24

Úvod

Ministerstvo vnitra (dále jen MV) ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí (dále jen MZV) a po konzultaci s Federací židovských obcí v České republice (dále jen FŽO) zpracovalo tento materiál, který obsahuje doporučení řešení předsudečného násilí a nenávistných projevů namířených proti osobám židovského původu, židovské komunitě či osobám tak vnímaným. Cílem materiálu je, aby zde doporučená opatření, společně s dalšími již existujícími opatřeními, pomohly v boji proti antisemitismu.

Materiál vznikl v reakci na doporučení vyplývajícího ze Strategie Evropské unie boje proti antisemitismu a podpory židovského života,¹ jež reaguje na nárůst počtu antisemitských incidentů napříč členskými státy Evropské unie (dále jen EU). Zároveň navazuje a rozvíjí obecnou politiku boje státu proti všem formám předsudečného násilí a nenávistných projevů, rasismu, xenofobii a dalším formám diskriminace menšin na území České republiky (dále jen ČR), kterou popisuje Koncepce boje proti extremismu a předsudečného násilí a nenávistných projevů a související akční plány² a další celostátní strategické a související dokumenty, jako je například Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice³ nebo Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021–2030.⁴ Nelze také opomenout související rozmanité aktivity v uvedené oblasti, jako je například dotační politika ČR ve vztahu k aktivitám příslušníků národnostních menšin nebo prevenci rasismu a diskriminace.

Doporučení vyplývající z tohoto materiálu by měla být flexibilní a schopná se adaptovat na měnící se situaci nejen v průběhu platnosti této strategie. Antisemitismus je komplexní fenomén, a proto mají navrhovaná doporučení meziresortní přesah.

Antisemitismus čili nenávist vůči Židům je velice komplexní, a je proto nutné na něj podobným způsobem reagovat. Boj proti antisemitismu zahrnuje širokou škálu aspektů od bezpečnosti, přes preventivní opatření, vzdělávání a osvětu po důsledné stíhání pachatelů trestných činů a přestupků. Zvyšování povědomí o antisemitismu a o židovských realitách a další preventivní opatření musí doplňovat i důsledné uplatňování restriktivních opatření, která chrání občany ČR před těmi, kteří společenské normy neakceptují. Rovnováha mezi prevencí a represí je základní podmínkou úspěšného boje proti antisemitismu.

Součástí doporučovaných opatření je také průběžný monitoring situace. Klade se také důraz na lepší získávání dat a znalostí o antisemitismu jako takovém; a to zejména, jakým způsobem se v dnešní době projevuje, jak je daleko od slov k činům, či v kterých částech společnosti má antisemitismus největší odezvu. Sběr dat, výzkum a podpora školení orgánů činných v trestním řízení, podpora nahlašování incidentů s antisemitskou motivací a obětí takových incidentů, stejně tak jako podpora výuky

¹Více viz: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/combating-antisemitism/eu-strategy-combating-antisemitism-and-fostering-jewish-life-2021-2030/about-eu-strategy_en

² Více viz: <https://mv.gov.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

³ Více viz: <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rnm/dokumenty/dokumenty-rady/zprava-o-situaci-narodnostnich-mensin-v-ceske-republice-za-rok-2022-213632/>.

⁴ Více viz: https://vlada.gov.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/aktuality/strategie-rovnosti--zacleneni-a-participace-romu-strategie-romske-integrace-2021_2030-188413/.

o antisemitismu a obecně o předsudečném násilí a nenávistných projevech, jsou nutností a zároveň v mnohém velkou výzvou.

ČR se významně zapojuje do řešení této problematiky i na unijní i mezinárodní úrovni, jelikož zachování bezpečnosti a odkazu židovské menšiny, stejně tak jako její další rozvíjení v Evropě, by mělo být celospolečenskou prioritou. Cílem tohoto materiálu je na ty tyto priority upozornit a hledat konkrétní a efektivní cesty nejen k jejich udržení, ale zejména k dalšímu rozvíjení.

Antisemitismus a jeho definice

Tento materiál vychází z pracovní definice antisemitismu Mezinárodní aliance pro připomínání holocaustu (dále jen IHRA).⁵ Tato definice byla přijata Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR 25. ledna 2019 a Senátem ČR 30. ledna 2019. Kromě ČR pracovní definici přijaly také parlamenty všech členských států Evropské unie, Izraele, Makedonie, Moldavska, Velké Británie a dalších. Parlamenty zároveň doporučily orgánům státní správy, aby se jí řídily. Pracovní definice IHRA je současně základním metodologickým východiskem Strategie EU boje proti antisemitismu a podpory židovského života.

Pracovní definice antisemitismu IHRA popisuje antisemitismus takto:

„Antisemitismus je určitý způsob vnímání Židů, který lze popsat jako nenávist vůči Židům. Slovní a fyzické projevy antisemitismu směřují proti židovským i nežidovským osobám anebo jejich majetku, proti institucím a bohoslužebným místům židovských obcí.

Jako vodítko mohou pro názornost posloužit následující příklady:

Projevy mohou mimo jiné směřovat proti Státu Izrael pojatému jako židovské společenství. Za antisemitskou však nelze považovat kritiku Izraele, která se nese v podobném duchu jako kritika kterékoliv jiné země. Antisemitismus často obviňuje Židy ze spiknutí s úmyslem škodit lidstvu a mnohdy činí z Židů viníky toho, že se „nic nedaří“. Projevuje se slovem, písmem, vizuálními prostředky i činy a využívá zlovolné stereotypy a záporné povahové vlastnosti.

K aktuálním příkladům antisemitismu ve veřejném životě, médiích, školách, na pracovištích a v oblasti náboženství, které je však třeba nahlížet v celkových souvislostech, patří mimo jiné:

Výzvy k zabíjení Židů nebo k ubližování Židům, napomáhání takovým činům nebo jejich ospravedlňování ve jménu radikální ideologie nebo extrémistického náboženského názoru.

Lživá, dehumanizující, demonizující nebo stereotypní tvrzení o Židech jako takových nebo o kolektivní moci Židů – mimo jiné zejména mýtus o světovém židovském spiknutí nebo o Židech ovládajících média, ekonomiku, vládu či jiné společenské instituce.

Vyvozování odpovědnosti vůči Židům jako národu za skutečné nebo domnělé přečiny spáchané židovským jednotlivcem či skupinou, nebo dokonce za činy spáchané nežidovskými osobami.

Popírání existence, rozsahu, mechanismů (např. plynové komory) nebo úmyslnosti genocidy židovského národa spáchané národně-socialistickým Německem a jeho podporovateli a spoluviníky během druhé světové války (holocaust).

Obviňování Židů jako národa nebo Izraele jako státu z vymyšlení nebo zveličování holocaustu.

⁵ Více viz: <https://www.holocaustremembrance.com/cs/resources/working-definitions-charters/pracovni-definice-antisemitismu-ihra> a <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=154253>.

Obviňování židovských občanů, že jsou loajálnější k Izraeli nebo k údajným prioritám Židů ve světě než k zájmům svých vlastních států.

Upírání práva židovského národa na sebeurčení, například tvrzení, že existence Státu Izrael je uskutečněním rasistického záměru.

Uplatňování nestejného přístupu v tom smyslu, že od Izraele je vyžadováno jednání, které se neočekává ani nevyžaduje od žádného jiného demokratického státu.

Používání symbolů a představ spojených s klasickým antisemitismem (například tvrzení, že Židé zabili Ježíše nebo používají křesťanskou krev k rituálním účelům) k popisu Izraele nebo Izraelců.

Srovnávání současné izraelské politiky s politikou nacistů.

Uplatňování kolektivní odpovědnosti Židů za jednání Státu Izrael.

Antisemitské činy jsou trestné, pokud tak stanoví zákon (v některých zemích například popírání holocaustu nebo šíření antisemitských materiálů).

Trestné činy jsou antisemitské, pokud jsou cíle útoků, ať už se jedná o osoby nebo o majetek – například budovy, školy, bohoslužebná místa nebo hřbitovy – zvoleny proto, že jsou židovské nebo mají souvislost s Židy nebo jsou jako takové vnímány.

Antisemitská diskriminace je jednání upírající Židům příležitosti nebo služby dostupné ostatním, a toto jednání je v mnoha zemích nezákonné.“

Tato definice je doplněna také velmi užitečnou příručkou pro praktické využití pracovní definice IHRA, která přináší konkrétní příklady skutečných incidentů zaznamenaných v běžné praxi.⁶

Antisemitismus lze tedy chápat jako nepřátelské chování vůči osobám židovského původu či osobám za Židy považovaným na základě stereotypních představ o Židech. Antisemitismus je v mnohých svých projevech podobný dalším formám predsudečné nesnášenlivosti (jako např. rasismus, anticikanismus,⁷ homofobie apod.), ale má také vlastní velice unikátní vlastnosti. Antisemitismus je velice komplexním fenoménem, který byl po dlouhá staletí systematicky budován majoritní společností. Mimo nenávisť vůči minoritnímu etniku v sobě sdružuje také odpor vůči judaismu a jeho principům, který s sebou nese mnoho zažitých lží a nepravd.⁸ Stejně tak zahrnuje odpor a neznalost tradic a zvyků židovského života, a dokonce i faktických historických událostí, které jsou relativizovány, znevažovány nebo přímo popírány. Toto je také důvod, proč státy přistupují k tvorbě samostatných materiálů, jež tento fenomén mají ambici řešit komplexně.

Antisemitismus má v celé Evropě dlouhou tradici a jeho projevy lze sledovat již od dob antiky. Proto může také být výrazně rozšířen v místech, kde žádní nebo téměř žádní Židé nežijí, stejně jako tam, kde žije početná židovská populace po dlouhou dobu.

⁶ Více viz: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d3006107-519b-11eb-b59f-01aa75ed71a1/language-en>.

⁷ Usnesením vlády ČR z 10. dubna 2024 vláda přijala právně nezávaznou definici IHRA anticikanismu poté, co se k této definici přihlásily Senát PČR a dva výbory Poslanecké sněmovny PČR. Více viz: <https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-dnes-jednohlasne-prijala-pravne-nezavaznou-definici-anticikanismu--212819>.

⁸ Jako např. zavraždění Ježíše Krista, rituální vraždy a používání křesťanské krve během židovských svátků apod.

Šíření antisemitismu často souvisí s obecnou náladou ve společnosti, není nebezpečný jen pro židovskou menšinu, ale představuje zásadní riziko pro celou společnost. Protižidovské předsudečné násilí a nenávistné projevy jsou nedílnou součástí extremistických postojů způsobilých přejít v aktivity, které působí, ať již přímo nebo v dlouhodobém důsledku, destruktivně na celý demokratický politicko-ekonomický systém.⁹

Antisemitské postoje často staví na mylném předpokladu, že Židé jsou homogenní celek, kterému jsou vlastní konkrétní znaky (fyzické i charakterové), a podobně jako jiné menšiny, jež jsou vystaveny rasistickému či dalšímu předsudečnému násilí a nenávistným projevům, jsou považováni za podřadné. Zároveň jsou ale považováni za velice vlivné a mocné, povětšinou neloajální představitele skrytých nebezpečných sil, které chtějí ovládnout nebo již ovládají světové dění skrze finance, politiku a další významné nástroje světové moci. Antisemitismus se může projevovat v myšlení jedinců, v kolektivních mýtech, ideologiích, kultuře a folklóru a prosazovat se skrze politiku, výchovu či individuální, kolektivní nebo systémově řízenou diskriminaci a násilí.

Antisemitismus není již jen doménou pravicového, levicového či náboženského extremismu. V současné době se antisemitismus propisuje i do dalších antisystémových ideologií a světónázorů a často se může projevovat také v rámci kritiky Státu Izrael. Ve společnosti je stále přítomen také ve své latentní podobě a v podobě každodenních stereotypních představ a projevů. Některá slovní spojení a vyjádření jsou ve společnosti již tak normalizovaná, že mluvčí či pisatel si ani nemusí uvědomovat, že se o antisemitismus jedná.

Antisemitismus, zejména v podobě konspiračních teorií šířených online, podle aktuálních zjištění¹⁰ přispívá k radikalizaci vedoucí k násilnému extremismu a terorismu. S konspiračními teoriemi je antisemitismus tradičně spjat; ty ve svém důsledku přispívají k polarizaci společnosti, šíří strach, vyvolávají nenávist a nezřídka jsou nástrojem vlivového působení zemí a skupin, které nerespektují principy pluralitní demokracie. Postupná normalizace antisemitismu má radikalizační potenciál, který může vést k násilí. Konspirační teorie nejsou nic nového, nicméně v současné době opět nabírají na síle a stále větší množství lidí, také díky více méně neomezenému šíření na internetu, je ochotno jim uvěřit a sdílet je dále.

Internet je nástroj, který s sebou nese mnoho možností v oblasti prevence a boje proti antisemitismu, je však současně také velkou výzvou kvůli jeho šíření. Pandemie covidu-19 a následná ruská agrese na Ukrajině vyvolaly, podobně jako migrační krize v roce 2015, vlnu konspiračních teorií zahrnujících tradiční antisemitské motivy jako židovská nadvláda, ovládání mezinárodních financí, politiky a médií, ale nově také odpovědnost za úmyslné šíření covidu-19 a očkování jako součást židovského spiknutí. Ve stínu válečné agrese Ruské federace na Ukrajině se objevují další nové náměty konspiračních teorií.¹¹ Trendem se ve spojitosti např. s očkováním a válkou na Ukrajině stává také zneužívání pojmů jako holocaust jeho srovnáváním s protipandemickými opatřeními, či tzv. denacifikace užívaná ve spojení s ruskou agresí na Ukrajině. Po teroristickém útoku Hamásu 7. října 2023 na několika místech v Izraeli a následné humanitární krizi v Gaze způsobené vojenskou operací Izraele v reakci na útoky navíc došlo k masivnímu nárůstu zejména tzv. nového antisemitismu, a to nejen v příspěvcích

⁹ Viz např. Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce ..., která je dostupná na webu ministerstva vnitra <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

¹⁰ Více viz: https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/radicalisation-awareness-network-ran/publications/conspiracy-theories-and-right-wing-extremism-insights-and-recommendations-pcve-2021_en

¹¹ Více viz: https://english.tau.ac.il/sites/default/files/media_server/English/Antisemitism-Worldwide-2021.pdf

na internetu, ale i ve veřejném prostoru, především v rámci demonstrací, protestních akcí, veřejných debat, přednášek, ale i násilných útoků na osoby židovského či domněle židovského původu atd.¹²

Podobně pomáhá internet také šíření popírání holocaustu, jeho bagatelizaci nebo obviňování Židů z toho, že sami byli strůjcem holocaustu k dosažení svých zájmů (např. založení Státu Izrael), a to přesto, že se jedná o jednu z nejvíce zdokumentovaných genocid v dějinách lidstva. Toto je povětšinou vnímáno nejen jako urážka památky obětí holocaustu, ale jako čirý projev antisemitismu.¹³

Dalším trendem je antisemitismus schovávaný za kritiku Státu Izrael. Legitimní kritika států a jejich politiky je v demokratické společnosti zcela běžnou a zdravou součástí společenského dění, veřejné debaty a liberálního formování. Ani Státu Izrael a jeho politickým představitelům se taková kritika nevyhýbá, přičemž odborná debata založená na faktech a platném mezinárodním právu je základem každé demokratické společnosti. Nicméně ve vztahu ke Státu Izrael může občas docházet i k využívání antisemitsky motivovaným nenávisným projevům, zejména pokud jsou kroky Izraele dávány do souvislosti s negativními vlastnostmi, které jsou považovány za univerzální židovské charakterové rysy. Taková kritika bývá vydávána za kritiku sionismu. Zároveň také ale dochází k tomu, že židovské menšiny ve světě jsou považovány za odpovědné za činy Státu Izrael, jelikož mohou být a často jsou vnímány za ambasadory Izraele, jež jsou loajálnější více k cizímu státu než ke státu, kde žijí a jehož jsou občany. Statistika vydaná ve zprávě FŽO ukazuje, že tento trend má tendenci zesilovat, zejména v obdobích eskalace izraelsko-palestinského konfliktu.¹⁴ Aktuálně toto tvrzení potvrzují i čísla ve zprávě organizace za rok 2023, kdy zejména v posledním čtvrtletí došlo k masivnímu nárůstu registrovaných antisemitských incidentů.¹⁵

Současně je třeba podotknout, že k antisemitismu může docházet v kombinaci s dalšími předsudky, diskriminačními důvody, respektive předsudečnými motivy. Takováto vícečetnost či intersekcionálnost staví oběti do ještě zranitelnější pozice. Například může jít o osobu židovského původu se zdravotním postižením nebo ženy židovského původu působící ve veřejném prostoru, které jsou napadány ze sexistických a misogynických pohnutek právě proto, že jsou ženami židovského původu apod.

Židovská menšina v České republice

Židovská menšina¹⁶ v ČR není homogenní menšina. Zahrnuje ty, kteří jsou založeni nábožensky, i ty, kteří vnímají židovství spíše jako kulturní a společenský odkaz. Existuje však i početná skupina osob, která má židovský původ, s nímž se ale nijak veřejně ani soukromě neidentifikuje.

Historie židovského osídlení na území současné ČR se prokazatelně datuje již od 10. století. Židovské obce sdružené v rámci FŽO registrují v současné době zhruba 3 tisíce členů. Dle neoficiálních odhadů v ČR však žije až 20 tisíc osob židovského původu. Velkou ranou, podobně jako ve zbytku Evropy, byl pro českou židovskou menšinu holocaust, kdy v tehdejší Protektorátu Čechy a Morava přišlo o život 80 tisíc židovských obyvatel. V období komunismu totalitní režim pokračoval v antisemitské politice

¹² Více viz: <https://www.fzo.cz/6213/vyrocní-zpráva-o-projevech-antisemitismu-v-ceske-republice-za-rok-2023/>

¹³ Více viz: <https://fra.europa.eu/en/publication/2019/young-jewish-europeans-perceptions-and-experiences-antisemitism>

¹⁴ Výroční zpráva o projevech antisemitismu v České republice za rok 2014, Praha: Federace židovských obcí v České republice, 2014.

¹⁵ Více viz: <https://www.fzo.cz/wp-content/uploads/Vyrocní-zpráva-o-projevech-antisemitismu-v-Ceske-republice-za-rok-2023.pdf>

¹⁶ Židovská menšina je mj. národnostní menšinou podle zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů.

a mnoho židovských obyvatel bylo pro svůj původ nadále pronásledováno a perzekuováno. K nejznámějším případům, kdy tehdejší totalitní režim demonstroval svůj nepřátelský postoj vůči židovskému obyvatelstvu, byl vykonstruovaný politický proces s tzv. vedením protistátního spikleneckého centra v čele s Rudolfem Slánským v roce 1952 a takzvaná Akce Pavouk probíhající v době normalizace v 70. - 80. letech minulého století, kdy složky tehdejší československé Státní bezpečnosti sledovaly a vedly přibližně 20 tisíc složek na tehdejší československé občany židovského původu.

Od revoluce v roce 1989 probíhá v ČR postupná obnova židovského života. Oficiální autoritou se stala FŽO, která zastřešuje židovské organizace v ČR. V současnosti funguje 9 samostatných židovských obcí v Brně, Děčíně, Karlových Varech, Liberci, Olomouci, Ostravě, Plzni, Praze a Teplicích.

Od roku 2003 je vydávána Výroční zpráva o projevech antisemitismu v ČR, kterou od roku 2015 zaštiťuje Federace židovských obcí v ČR. Tato zpráva na základě analýzy sbíraných dat v posledních letech upozorňuje na kontinuální nárůst počtu antisemitských projevů obsahujících vyhrožování, schvalování, ospravedlňování či vyzývání k fyzické agresii. Zpráva každoročně upozorňuje na neutěšené prostředí na internetu, zejména pak na sociálních sítích, kde dochází k šíření antisemitismu na denní bázi. Upozorňuje také na to, že jde o hrozbu, kterou nelze podceňovat.¹⁷ Zároveň upozorňuje na to, stejně jako Agentura Evropské unie pro základní práva (dále jen FRA), že většina incidentů zůstává z mnoha různých důvodů nenahlášena.

EU a další mezinárodní spolupráce

Na unijní úrovni patří agenda antisemitismu mezi dlouhodobé priority. V rámci Evropské komise spravují agendu hned dvě generální ředitelství, a to Generální ředitelství pro spravedlnost a spotřebitele (dále jen DG JUST) a z hlediska radikalizace, extremismu a terorismu Generální ředitelství pro migraci a vnitřní věci (dále jen DG HOME).

V reakci na zvyšující se počty antisemitských incidentů zřídila Evropská komise v rámci DG JUST v roce 2015 pozici Evropské koordinátorky boje proti antisemitismu.¹⁸ Společně s tím vznikla pracovní skupina k antisemitismu, kde jsou zastoupeni představitelé jednotlivých členských států společně se zástupci židovských komunit. Výsledkem společných jednání bylo v roce 2021 vydání již zmíněné Strategie EU boje proti antisemitismu a podpory židovského života.¹⁹ Tento materiál shrnuje současný stav na unijní úrovni, z něhož podobně jako z tohoto materiálu vyplývají konkrétní doporučení pro evropské instituce i členské státy. Jedním z doporučení pro členské státy je zpracování vlastních národních strategií a aktivní využívání dotačních programů z evropských fondů. Ke dni vzniku tohoto dokumentu byly národní strategie a/nebo akční plány boje proti antisemitismu přijaty ve 23 členských zemích.²⁰

¹⁷ Více viz: <https://www.fzo.cz/projekty-fzo/forum-proti-antisemitismu/vyrocní-zpravy-o-projevech-antisemitismu-v-ceske-republice/>

¹⁸ Více viz: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/combating-antisemitism/coordinator-combating-antisemitism-and-fostering-jewish-life_en

¹⁹ Více viz: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/combating-antisemitism/eu-strategy-combating-antisemitism-and-fostering-jewish-life-2021-2030/about-eu-strategy_en

²⁰ First progress report of the EU Strategy on combating antisemitism and fostering Jewish life viz https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/combating-antisemitism/eu-strategy-combating-antisemitism-and-fostering-jewish-life-2021-2030/first-progress-report-eu-strategy-combating_en

Na úrovni Rady EU zařazuje antisemitismus do své agendy pracovní skupina pro základní práva, občanská práva a volný pohyb osob (FREMP).²¹ Během českého předsednictví v Radě EU zástupci odboru bezpečnostní politiky MV prosadili, aby bylo toto téma v rámci Rady tzv. streamlinováno. Jako vhodná platforma byla vybrána právě tato skupina, pro kterou se tak antisemitismus stal pravidelným bodem programu jednání. Výsledkem je efektivnější a systematictější spolupráce.

Společně s prohlášením Rady z roku 2018 k boji proti antisemitismu a rozvoji společného bezpečnostního přístupu ke zlepšení ochrany židovských menšin a komunitních objektů v Evropě,²² prohlášením Rady z roku 2020 k zefektivnění boje proti antisemitismu napříč relevantními politikami států²³ a závěry Rady k boji proti rasismu a antisemitismu z roku 2022²⁴ se jedná o soubor materiálů, který zajišťuje členským státům a dalším relevantním institucím nejen podporu, ale také poukazuje na konkrétní nedostatky v unijní i národních politikách a doporučuje konkrétní postupy, které mohou nejen zlepšit, ale i rozvíjet život evropského židovského obyvatelstva. Tyto dokumenty se zabývají jak bezpečnostními aspekty, tak navrhuje kroky ke zlepšení v oblasti vzdělávání a výzkumu. Podporují také harmonizaci politiky napříč členskými státy.

K vydání doporučení vytvořit také národní strategické materiály vedla Evropskou komisi snaha ještě lépe zacílit jednotlivá opatření a upravit je dle konkrétních a leckdy i unikátních potřeb jednotlivých členských států. Dalším záměrem bylo také, aby došlo k navázání či zlepšení stávajících kontaktů mezi státy a vedením židovských organizací, což je jeden z klíčových faktorů úspěchu.

Na antisemitismus se v rámci Evropské komise zaměřuje mnoho dalších projektů a iniciativ. Namátkou lze zmínit EU Knowledge Hub.²⁵ V rámci tzv. Project Based Collaboration (dále jen PBC) proběhla s podporou Evropské komise a za účasti některých členských států včetně ČR v letech 2024 a 2025 projektová spolupráce zaměřená na zlepšení sběru dat k antisemitismu, boj s antisemitismem online a efektivnější vzdělávání orgánů činných v trestním řízení. Výsledky PBC jsou k využití pro všechny členské státy. Mimo to existují ještě další iniciativy na úrovni členských států, které se otázkou antisemitismu zabývají. Jedná se například o Evropskou konferenci k antisemitismu, Vídeňskou deklaraci²⁶ a Terezínskou deklaraci.²⁷

Analýza současného stavu

V posledních letech dochází k nárůstu počtu násilných útoků proti židovským menšinám i jednotlivcům; lze jmenovat například útoky v Toulouse (2012), Bruselu (2014), Paříži (2015), Kodani (2015) či Halle (2019). Dále například útok v Bratislavě (2022) proti LGBTQ+ menšině, provázený rozsáhlým antisemitským manifestem na internetu, ukazuje, jak se nenávislné postoje vůči různým menšinám vzájemně propojují a eskalují. Toto názorně potvrzuje a ilustruje, že je antisemitismus nejen

²¹ Více viz: [https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/mpo/2024/7/fundamental-rights-citizens-rights-and-free-movement-of-persons-fremf-\(345845\)/](https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/mpo/2024/7/fundamental-rights-citizens-rights-and-free-movement-of-persons-fremf-(345845)/)

²² Více viz: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/12/06/fight-against-antisemitism-council-declaration/>.

²³ Více viz: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/12/02/antisemitism-council-declaration-on-fighting-antisemitism/>.

²⁴ Více viz: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6406-2022-REV-1/cs/pdf>.

²⁵ Více viz: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/counter-terrorism-and-radicalisation/prevention-radicalisation/eu-knowledge-hub-radicalisation-prevention-20_en.

²⁶ Více viz: <https://www.bundeskanzleramt.gv.at/en/topics/fight-against-antisemitism.html>.

²⁷ Více viz: https://www.mzv.cz/jnp/en/foreign_relations/terezin_declaration/index.html

svébytným fenoménem, ale často se projevuje v širších ideologických kontextech, které mohou mít dalekosáhlé bezpečnostní, společenské i politické důsledky.

Studie FRA za rok 2023, do které byla zahrnuta i ČR,²⁸ zhoršující se situaci potvrzuje. Osm z deseti dotázaných Židů v Evropě zaznamenává nárůst antisemitských nálad ve své blízkosti. Alarmující je, že 96 % dotázaných se setkalo s antisemitismem ve fyzickém i online prostoru během posledního roku. Výsledky studie, zpracované ještě před útokem 7. října 2023, naznačují, že teroristický incident měl a stále má zásadní negativní dopad na pocit bezpečí židovských menšin a na šíření nenávisti vůči Židům. Tento vývoj potvrzuje, že antisemitismus není problémem jen jednotlivých států, ale globálního charakteru, který vyžaduje komplexní řešení. FRA v úvodu studie navíc zdůrazňuje fakt, že výsledky průzkumu byly zpracovány ještě před teroristickým útokem ze 7. října 2023 v Izraeli, který měl na další nárůst šíření antisemitismu, zásadní vliv.²⁹

Oficiální data z průzkumů zadaných a zpracovaných Evropskou komisí, Agenturou EU pro základní práva³⁰ a Eurobarometrem³¹ stejně jako neoficiální data samotných židovských organizací ukazují, že antisemitismus nepřestává být problémem v žádném z členských států EU, ČR nevyjímaje.

Pravidelně zveřejňované výsledky těchto průzkumů obsahují data, která upozorňují na kontinuální nárůst počtu antisemitských incidentů napříč členskými státy EU. Průzkumy dále informují o nárůstu pocitu ohrožení židovské populace, což je spojeno s obavami být na veřejnosti identifikován jako Žid (např. nošením typických znaků pro judaismus jako je tradiční pokrývka hlavy kipa).³² Antisemitské incidenty zahrnují násilné i smrtelné útoky, vandalismus, znesvěcování, diskriminaci, nenávistné projevy a obtěžování ve fyzickém i online prostředí. Rizika spojená s nárůstem počtu takových incidentů jsou četná a ve svém důsledku mohou být značnou bezpečnostní hrozbou pro společnost jako celek.

V rámci ČR jsou data o antisemitských incidentech sbírána na oficiální i neoficiální úrovni. I ta však ukazují na výrazné meziroční nárůsty zaznamenaných incidentů. Oficiální data, jimiž tato strategie rozumí data sbíraná orgány činnými v trestním řízení, obsahují počty zaznamenaných trestných činů motivovaných antisemitismem, které MV pravidelně publikuje ve své zprávě k extremismu a předsudečné nenávisti.³³ Tato data ukazují, že od roku 2011 docházelo k postupnému nárůstu počtu těchto trestných činů, který kulminoval v roce 2015.³⁴ V tomto roce byl zaznamenán jejich historicky nejvyšší počet, a to 47. Toto číslo může souviset s migrační krizí, která byla spouštěčem antisemitských nálad ve společnosti ve spojitosti s šířením konspiračních teorií o pozadí krize. Během let 2016-2018

²⁸ Mimo ČR byly dále zahrnuty tyto členské státy EU: Belgie, Dánsko, Francie, Itálie, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Španělsko, Švédsko. Celkově v těchto členských státech žije cca 96 % evropské židovské populace.

²⁹ Více viz: <https://fra.europa.eu/en/publication/2024/experiences-and-perceptions-antisemitism-third-survey>.

³⁰ Více viz: <https://fra.europa.eu/en/themes/religion-and-belief>

³¹ Více viz: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2220>

³² Více viz: <https://fra.europa.eu/en/publication/2019/young-jewish-europeans-perceptions-and-experiences-antisemitism>. Zpráva zároveň uvádí, že 4 z 10 tazatelů (osoby židovského původu ve věku 16-34) uvádí, že zvažují emigraci, jelikož se v Evropě jako Židé necítí bezpečně a více než 80 % tazatelů uvádí, že antisemitismus je v jejich zemi problém.

³³ Je potřeba upozornit, že však nejsou k dispozici data o tom, jak je o těchto trestných činech rozhodnuto soudy (Ministerstvo spravedlnosti podobnou statistiku jako ministerstvo vnitra nevede).

³⁴ Více viz: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyroci-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

statistika ukazuje pozvolný pokles. Nicméně od roku 2019 se počty opět začínají postupně navyšovat. Nárůst v posledních letech lze přičíst pandemii covidu-19 a válce proti Ukrajině.³⁵ Od 7. října 2023 jsme navíc svědky raketového nárůstu počtu antisemitských incidentů v různých formách a projevech po celém světě. Situace po 7. říjnu otevřela dveře tzv. novému antisemitismu, který se projevuje v podobě delegitimace Státu Izrael, uplatňováním dvojích standardů v porovnání s dalšími demokratickými státy či dehumanizací izraelských občanů, potažmo židovské populace po celém světě.³⁶

Zaznamenané trestné činy motivované antisemitismem v ČR v letech 2011-2024:³⁷

Rok	Počet zaznamenaných trestných činů
2011	18
2012	9
2013	15
2014	45
2015	47
2016	28
2017	27
2018	15
2019	23
2020	27
2021	37
2022	25
2023	18
2024	33

Na neoficiální úrovni probíhá metodický sběr dat k antisemitským incidentům pod hlavičkou FŽO, jež je každoročně publikuje ve své Výroční zprávě o projevech antisemitismu v ČR.³⁸ Data do zprávy jsou sbírána od samotných židovských organizací, od Policie ČR (PČR), široké veřejnosti, z otevřených zdrojů a formuláře na webu organizace. Při hodnocení incidentů vychází zpráva z pracovní definice antisemitismu IHRA.

Od roku 2003, kdy začala být data systematicky sbírána, dochází každoročně k výraznému meziročnímu nárůstu. Většinu z nich tvoří antisemitské projevy v online prostředí, zejména v podobě textů, videí a obrázků. Počty dalších incidentů jako například fyzické útoky, vyhrožování či obtěžování se v průběhu těchto let výrazně neliší a jejich počet je v ČR oproti dalším evropským státům spíše nižší.

³⁵ Více viz: https://english.tau.ac.il/sites/default/files/media_server/English/Antisemitism-Worldwide-2021.pdf

³⁶ Tyto projevy blíže popisuje průzkum FRA Více viz: <https://fra.europa.eu/en/news/2024/jews-europe-still-face-high-levels-antisemitism>.

³⁷ Více viz: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>.

³⁸ Více viz: <https://www.fzo.cz/projekty-fzo/forum-proti-antisemitismu/vyrocní-zpravy-o-projevech-antisemitismu-v-ceske-republice/>.

Počty antisemitských incidentů zaznamenaných v ČR FŽO v letech 2011-2023:

Rok	Fyzický útok	Poškození majetku	Vyhrožování, urážky	Obtěžování	Media, web	CELKEM
2011	1	5	4	7	26	43
2012	0	6	0	10	82	98
2013	1	3	3	6	162	175
2014	1	5	9	29	209	253
2015	0	4	3	31	193	231
2016	x	x	x	x	x	x
2017	x	x	x	x	x	x
2018	2	3	9	x	333	347
2019	0	3	6	x	685	694
2020	1	1	6	x	866	874
2021	1	3	5	x	1119	1128
2022	0	2	9	X	2266	2277
2023	0	6	18	X	4304	4328
2024 ³⁹	x	x	x	x	x	x

Za rozdíly mezi počtem incidentů z oficiálních a neoficiálních dat je několik faktorů. Oficiální data jsou složena pouze z incidentů, které byly kvalifikovány jako trestný čin. Navíc zdaleka ne všechny trestné činy spáchané s předsudečným motivem se daří zaznamenat, obžalovat a odsoudit jako předsudečné. Chybí totiž účinné mechanismy zaznamenávání předsudečného motivu těchto trestných činů.

Méně společensky škodlivé protiprávní činy, jako jsou např. přestupky, které řeší ve správním řízení obecní úřady, či skutky, které balancují na trestněprávní hranici, navíc v těchto statistikách zahrnutý nejsou vůbec.

V případě neoficiálních dat, která sbírá FŽO, je výrazný rozdíl mezi počty incidentů v online a offline prostředí. Tyto rozdíly a obecně počty zaznamenaných incidentů mohou znamenat dle FRA⁴⁰ následující:

- většina antisemitských incidentů zůstává nenahlášena, ať již orgánům činným v trestním řízení, nebo dalším institucím a organizacím, jelikož řada obětí nedůvěřuje bezpečnostním složkám státním orgánům obecně;
- obtížnost efektivně monitorovat a potírat výskyt v online prostředí;
- odpovědné instituce postrádají dostatečnou znalost k tomu, aby byla antisemitská motivace jasně identifikována;
- oběti trestných činů s antisemitskou či jinou nenávistnou motivací nemají důvěru v to, že dojde k řádnému vyšetření jejich případu, a raději případ vůbec nenahlásí.

³⁹ Zpráva FŽO za rok 2024 nebyla k datu zpracování tohoto materiálu publikována.

⁴⁰ Více viz: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-hate-crime-reporting_en.pdf

Výsledkem je, že nenahlášené incidenty nejsou řádně vyšetřeny či stíhány, což pachatelům dodá na pocitu, že jsou jejich nenávislné projevy společností tolerovány, a mohou v nich nadále beztrestně pokračovat.

Tento materiál zohledňuje i tento nedostatek. Ustanovení zákona vycházející z českého trestního zákoníku (dále jen TZ) ve věci předsudečných trestných činů jsou postavena na prokázání motivu, který k trestnému činu vedl. Orgány činné v trestním řízení tak musí objektivně analyzovat projev pachatele, zda je předsudečně motivován, resp. zda byl motivován skutečnou či domnělou charakteristikou oběti a její příslušností ke chráněné skupině. Přestože jsou znalosti v českém prostředí na dobré úrovni, je stále prostor pro zlepšování. I proto je nutná důkladná analýza současného stavu zaznamenávání takových činů a na ni navazujících opatření, která pomohou stav zlepšit. A to zejména dalším zvyšováním povědomí, vzděláváním a sdílením dobré praxe za využívání dostupných nástrojů jako jsou např. výše zmíněné pracovní definice IHRA a její příručka.⁴¹ Takové zlepšení může ve svém důsledku napomoci vybudování větší důvěry obětí takových trestných činů a posílení jejich nahlašování.⁴² To může vést také ke zvýšení kvality dat, na základě, kterých by do budoucna bylo možné situaci lépe monitorovat a nastavovat efektivněji jednotlivá opatření. S těmito údaji na mysli je klíčové, aby antisemitismus byl řešen komplexně, na úrovni bezpečnostní, vzdělávací a institucionální. Na bezpečnostní úrovni je třeba zajistit efektivní reakci na trestné činy motivované antisemitismem, a to nejen v tradičním fyzickém prostoru, ale také v online prostředí.

Problematiku antisemitismu je potřeba vnímat též v širším kontextu předsudečného násilí a nenávislných projevů. Z hlediska institucionálního nastavení, nástrojů a procesů, je potřeba koncipovat systém tak, aby fungoval pro všechny skupiny dotčené předsudečným násilím a nenávislnými projevy. Na tento systém pak musí navazovat opatření, která konkrétně cílí na antisemitismus a pomoc obětem antisemitismu. Jako příklad lze uvést, že metodiky i informační systémy PČR musí počítat se zaznamenáváním do spisu, že v daném případě je podezření na předsudečný motiv. To platí pro antisemitismus stejně jako pro například anticikanismus. Indikátory takového předsudečného motivu se však mohou mezi dotčenými skupinami lišit, stejně jako potřeby obětí, což musí systém umět reflektovat.

V oblasti boje proti předsudečnému násilí a nenávislným projevům lze odkázat na dlouhodobou činnost Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva (dále jen OBSE/ODIHR), který vydává řadu odborných publikací a každoroční zprávu o předsudečném násilí⁴³ obsahující hodnotná data i doporučení. Obsáhlá mezinárodní doporučení založená na nejlepší praxi mezi členskými státy Rady Evropy obsahují též doporučení Výboru ministrů k předsudečnému násilí⁴⁴ a nenávislným projevům.⁴⁵

Na úrovni ČR je dlouhodobě více pozornosti věnováno problematice extremismu než předsudečnému násilí. Jednou z nevýhod tohoto přístupu může být, že nedostatečně adresuje případy předsudečného

⁴¹ Více viz: https://report-antisemitism.de/documents/IHRADefinition_Handbook.pdf

⁴² Více viz: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-hate-crime-reporting_en.pdf

⁴³ Více viz: <https://hatecrime.osce.org/>.

⁴⁴

Více

viz:

[https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:\[%220900001680af9736%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:[%220900001680af9736%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}).

⁴⁵

Více

viz:

[https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:\[%220900001680a67955%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:[%220900001680a67955%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}).

násilí, které nejsou páčány v souvislosti s konkrétní politickou ideologií. Proto se Odbor lidských práv a ochrany menšin Úřadu vlády společně se zmocněnkyní vlády pro lidská práva věnuje problematice předsudečného násilí. Skrze pracovní skupinu vypracoval sadu strategických doporučení a skrze projekt Partnership Initiative podpořený Evropskou komisí pomáhá vzdělávat experty a expertky v ČR ohledně úspěšné zahraniční praxe.

Na úrovni vzdělávání je nutné zaměřit se na prevenci a rozvoj porozumění mezi národnostními a náboženskými skupinami. Programy zaměřené na osvětu, včetně výuky o holocaustu a antisemitismu, mohou pomoci vytvářet inkluzivnější a tolerantnější společnost. Důležitou roli zde hraje i sdílení dobré praxe a aplikace pracovních definic, jako je IHRA, které mohou pomoci identifikovat antisemitismus v různých formách a situacích.

V neposlední řadě je nutné poskytnout židovským a dalším menšinám dostatečný prostor pro vyjádření jejich obav a zkušeností, a to jak na úrovni veřejného prostoru, tak v kontextu politiky bezpečnosti. Tato témata by měla být součástí širšího strategického rámce zaměřeného na boj proti nenávisným projevům včetně antisemitismu. Bez zajištění této mnohostranné reakce se antisemitismus může nadále šířit, což by mělo závažné důsledky pro bezpečnost a stabilitu celé společnosti.

Právní prostředí

Odpovídající právní prostředí a nástroje jsou jedním ze zásadních prvků, který je v boji proti antisemitismu zcela nepostradatelný.

V první řadě je třeba zmínit odpovídající postih na úrovni trestního práva, proto český TZ (zákon č. 40/2009 Sb. TZ, ve znění pozdějších předpisů) obsahuje trestné činy spáchané z nenávisti (předsudečné trestné činy).

S předsudečnou či nenávisnou pohnutkou se v TZ lze setkat celkem na třech úrovních.

V první z nich figuruje předsudečná pohnutka jako podmínka trestnosti ve formě znaku subjektivní stránky u základních skutkových podstat trestných činů uvedených v § 352, 355 a 356 TZ.

V druhé pak jako speciální znak kvalifikovaných skutkových podstat vybraných trestných činů a ve třetí jako obecná přitěžující okolnost upravená v § 42 písm. b) TZ.

Tato pohnutka je v případě kvalifikovaných skutkových podstat konkretizována tak, že znkem skutkové podstaty kvalifikovaného trestného činu je v tomto případě (spáchání činu) „na jiném/jiných pro jeho/jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání“.

Zásadní je v tomto ohledu novela TZ (aktuálně projednáváno Parlamentem ČR jako sněmovní tisk 861), kterou má dojít k tomu, že se bude přihlížet k jako okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby ke spáchání trestného činu na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou příslušnost k jakékoli skupině osob (skupině osob, které spojuje určitý sjednocující prvek). Příklady takovýchto skupin, respektive předsudečných pohnutek opřených právě o tento sjednocující prvek, obsažené dnes v trestním zákoníku se tak doplňují o další příklady – výčet předsudečných pohnutek se rozšiřuje výslovně o pohnutku založenou na věku, na zdravotním postižení, na sexuální orientaci, na pohlaví a na příslušnosti k sociální skupině. Při této příležitosti dochází i k rozšíření okruhu trestných činů, u nichž bude předsudečná pohnutka přicházet do úvahy jako okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby.

S ohledem na přijetí této zásadní novely TZ je třeba zajistit dostatečné proškolení orgánů činných v trestním řízení a zajištění jednotného výkladu při aplikaci TZ orgány činnými v trestním řízení.

Výčet některých nejčastějších a nejzávažnějších trestných činů:

Trestné činy proti životu a ohrožující život nebo zdraví:

- Vražda - § 140 odst. 3 písm. g) TZ
- Těžké ublížení na zdraví - § 145 odst. 2 písm. f) TZ
- Ublížení na zdraví - § 146 odst. 2 písm. e) TZ
- Mučení a jiné nelidské a kruté zacházení - § 149 odst. 2 písm. c) TZ

Trestné činy proti svobodě:

- Zbavení osobní svobody - § 170 odst. 2 písm. b) TZ
- Omezování osobní svobody - § 171 odst. 3 písm. b) TZ
- Zavlčení - § 172 odst. 2 písm. b) TZ
- Vydírání - § 175 odst. 2 písm. g) TZ

Trestné činy proti majetku:

- Poškození cizí věci - § 228 odst. 3 písm. b) TZ

Ostatní trestné činy:

- Zneužití pravomoci úřední osoby - § 329 odst. 2 písm. b) TZ
- Některé trestné činy proti vojenské podřízenosti a vojenské cti - § 378–380, 382 TZ

Trestné činy narušující soužití lidí:

- Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci - § 352 odst. 2 TZ
- Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob - § 355 TZ
- Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod - § 356 TZ

Dále trestné činy z nenávisti zahrnují trestné činy proti lidskosti:

- Genocidium - § 400 TZ
- Útok proti lidskosti - § 401 TZ
- Apartheid a diskriminace skupiny lidí - § 402 TZ
- Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka - § 403 TZ
- Šíření díla k propagaci hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka - § 403a TZ
- Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka - § 404 TZ
- Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia - § 405 TZ

Také u ostatních trestných činů uvedených v TZ soud při stanovení druhu a výměry trestu posuzuje jako přitěžující okolnost, pokud byl čin spáchán z národnostní, rasové, etnické, náboženské, třídní či jiné podobné nenávisti.

Na unijní úrovni existuje také rámcové rozhodnutí Rady 2008/913/SVV ze dne 28. listopadu 2008 o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva (Council Framework Decision 2008/919/JHA on combating certain forms and expressions of racism and xenophobia by means of criminal law).⁴⁶

Dále také v současné době probíhá revize směrnice o obětech trestných činů, na kterou bude muset navázat transpozice. V rámci transpozičního procesu je vhodné diskutovat podněty z praxe

⁴⁶ Více viz: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2008/>

k dosavadnímu nastavení zákona a jeho případným nedostatkům. Ve vztahu k obětem předsudečného násilí je zejména vhodné zvážit, jak funguje posuzování jejich zranitelnosti.

Dalším právním nástrojem, který stanoví jasné a harmonizované povinnosti náležité péče pro online platformy, včetně postupů pro oznamování protiprávního obsahu a produktů a přijímání příslušných opatření, které uživatelům umožňují snadné a účinné nahlašování nenávistných verbálních projevů, je nařízení o digitálních službách (nařízení EU č. 2022/2065, také jen „DSA“). DSA je účinným nástrojem řešení problému šíření nezákonného obsahu na internetu, včetně tzv. předsudečného násilí nebo některých nenávistných projevů prostřednictvím online platform, čímž chrání zejména zranitelné skupiny. Klíčová je účinná implementace DSA na národní úrovni.

Rovněž lze zmínit zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů, který za určitých podmínek umožňuje zákaz či omezení shromažďovacího práva. Důvodem pro zákaz shromáždění je např. rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti vůči náboženským skupinám.

Cíle strategie

Cílem této strategie je zkoordinovat stávající opatření směřující k boji proti antisemitismu a v případě identifikace zásadního nedostatku vytvořit relevantní nová opatření. Zároveň se chce zaměřit na to, aby byl vytvořen systematický přístup, který antisemitismus chápe jako komplexní fenomén prostupující do více oblastí. Přístup tudíž musí být systémový a efektivně zahrnout všechny relevantní resorty státní správy.

Proto byly definovány tři základní strategické cíle a doporučení vedoucí k jejich naplnění. Jedná se o:

1. Strategický cíl: podpora zajištění bezpečnosti židovské menšiny a boj proti všem formám antisemitismu posílením spolupráce v otázkách antisemitismu, bezpečnosti a boje proti antisemitsky motivovaným trestným činům a nenávistným projevům;
2. Strategický cíl: vzdělávání, připomínka a výzkum holocaustu, osvěta o antisemitismu;
3. Strategický cíl: podpora židovského života.

1. Strategický cíl: podpora zajištění bezpečnosti židovské menšiny a boj proti všem formám antisemitismu posílením spolupráce v otázkách antisemitismu, bezpečnosti a boje proti antisemitsky motivovaným trestným činům a nenávistným projevům

Většina doporučení uvedených níže je již ve své obecné rovině (tedy jako trestné činy z nenávisti) v podobě úkolů součástí akčních plánů boje proti extremismu a předsudečné nenávisti. Jedná se zejména o úkoly zaměřené na metodiky a vzdělávání policejních expertů a státních zástupců. Materiál však ve svých doporučeních doplňuje, že v praxi musí být úkoly řešeny v jednotlivých svých aspektech konkrétně. Tedy v případě antisemitismu by měla být řešena jeho specifika, jež by měla být také zohledněna v obsahu školení s experty. Dále je nutné zohlednit, jak v praxi využívat pracovní definici antisemitismu apod.

a) Bezpečnost židovské menšiny

Stát má povinnost zajistit bezpečnost svých obyvatel a jejich majetku. V případě zvlášť zranitelných osob je proto nutné přijímat nad rámec běžných opatření i speciální kroky k zajištění jejich bezpečnosti, a tím i bezpečnosti společnosti jako celku. Židovská menšina mezi tyto skupiny obyvatel patří, a proto český stát na zavádění těchto kroků ve spolupráci s českými židovskými organizacemi systematicky

spolupracuje. Motorem pro tuto spolupráci byly kromě incidentů v ČR také teroristické a další závažné násilné činy, jejichž počet a závažnost v uplynulých letech v Evropě i ve světě narůstá.

Na základě toho bylo v roce 2016 podepsáno memorandum mezi MV, PČR, Magistrátem hlavního města Prahy na jedné straně a FŽO, Židovským muzeem v Praze a židovskou organizací Chabad Lubavitch – Czech Republic na straně druhé, o zajišťování bezpečnosti židovských institucí. Výsledkem tohoto materiálu byl vznik tzv. Koordinačního centra, pozice koordinátora bezpečnosti a systému spolupráce na operativní úrovni mezi bezpečnostními složkami a židovskými organizacemi k zajištění bezpečnostních opatření během akcí (jako např. oslavy židovských svátků).

Doporučení, která jsou uvedena níže, mají za úkol rozvinout a zefektivnit současný stav. K tomu je mimo jiné zásadní vědět, o jakém stavu hovoříme. Proto je zejména třeba získat více dat o současných projevech antisemitismu i jeho vnímání českou společností.

S tím souvisí i zajištění dostatečných finančních prostředků, které mohou židovským obcím v ČR zajistit fyzickou bezpečnost jejich členů.

Doporučení:

- pokračovat v nastavené spolupráci mezi bezpečnostními složkami státu a dalšími relevantními partnery a židovskými organizacemi při zajišťování bezpečnostních a dalších opatření;
- rozvíjet příklady dobré praxe a sjednotit jejich aplikaci v jednotlivých krajích i na celostátní úrovni;
- pokračovat ve společných bezpečnostních cvičeních;
- aktualizovat agendu Koordinačního centra zřízeného MV;⁴⁷
- dále zajišťovat financování bezpečnostních opatření židovských organizací;⁴⁸
- zřídit dle doporučené evropské strategie pozici koordinátora boje proti antisemitismu, který bude odpovědný za veškerou národní i unijní agendu spojenou s bojem proti antisemitismu, rozvíjet mezinárodní spolupráci a sledovat vývoj v mezinárodních organizacích (jako např. OSN), průběžně monitorovat téma boje proti antisemitismu a vývoj národních strategií v dalších členských státech EU a ve třetích zemích s cílem posílit spolupráci v této oblasti a usnadnit výměnu dobré praxe.

⁴⁷ Pokračování v pravidelných schůzkách na úrovni Koordinačního centra na nižších operativně taktických úrovních ve spolupráci s PČR (např. před židovskými svátky). Spolupráce s PČR na denní bázi v ad hoc situacích. Úkol pokračuje v návaznosti na Memorandum o spolupráci při zajišťování bezpečnosti židovských institucí jakožto měkkých cílů z roku 2016. Koordinační centrum bylo zřízeno na základě Memoranda o spolupráci při zajišťování bezpečnosti židovských institucí jakožto měkkých cílů z roku 2016 za účelem koordinace pro případ závažných násilných a teroristických útoků zaměřených proti židovským komunitám v ČR a zejména jako platforma pro systematickou komunikaci mezi subjekty zastupujícími stát a samosprávu a židovskou komunitou. Na základě vývoje situace musí být také aktualizována agenda této koordinační platformy tak, aby odpovídala aktuálním potřebám, které vedou k zajištění bezpečnosti komunit. Koordinační centrum se mj. zaměří více na monitoring antisemitismu a analýzu současné podoby antisemitismu v ČR. Koordinační centrum bude také monitorovat a vyhodnocovat plnění úkolů této strategie.

⁴⁸ Financování v tuto chvíli probíhá v rámci programu Bezpečnost Nadačního fondu obětem holocaustu na základě usnesení vlády ČR č. 757 ze dne 11. října 2023. Čerpání je také možné prostřednictvím Internal Security Fund zřízeného Evropskou komisí, který nabízí program na ochranu židovských náboženských míst.

b) Vzdělávání

Dále je nutné se zaměřit na vzdělávání orgánů činných v trestním řízení tak, aby byly schopny správně identifikovat antisemitské motivy vedoucí k trestnému činu, takový čin řádně zaznamenat a stíhat. Ke školení a sjednocení chápání antisemitských motivací mohou být využity stávající nástroje, zejména pracovní definice antisemitismu IHRA a její příručka. Také by mělo docházet k pravidelné reflexi judikatury, ke vzdělávacím aktivitám zaměřeným na prevenci, identifikaci a stíhání nenávistných trestných činů s antisemitskou motivací, komunikaci s oběťmi⁴⁹ a kvalitní zajištění a zpracování důkazů. V neposlední řadě je nutné další pokračování spolupráce s akademickou a neziskovou sférou či spolupráce s Evropskou justiční vzdělávací sítí EJTN⁵⁰ a Agenturou Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva CEPOL.⁵¹ Stejně tak by mělo dojít ke sjednocení vyplňování policejních statistik skrze úpravu policejních formulářů, aktualizaci statistického číselníku a nastavení odpovídajících statistických filtrů umožňujících lepší zaznamenávání trestných činů s antisemitskou motivací.

Na základě výzkumů zmíněných výše se lze oprávněně domnívat, že většina trestných činů zůstává nenahlášena. Úkoly zaměřené na zlepšení v této oblasti mohou také vést k větší důvěře obětí takových trestných činů a k ochotě tyto činy orgánům činným v trestním řízení nahlásit. S tím souvisí také úkol, který směřuje ke zdokonalení přístupu k obětem antisemitských trestných činů.

Doporučení:

- posílit metodickou podporu PČR a státních zástupců v oblasti trestných činů motivovaných antisemitismem;
- zprostředkovat vzdělávání a trénink policejním specialistům a státním zástupcům v oblasti postihu nenávistné trestné činnosti s antisemitskou motivací za využití existujících nástrojů (např. stávající interní školení orgánů činných v trestním řízení, CEPOL, EJTN atd.), sdílení dobré praxe a využíváním možností e-learningu;
- nastavit systém konzistentního zaznamenávání potenciálních předsudečných pohnutek na straně PČR, za účelem účinného vyšetření této potenciální pohnutky, včetně předávání této informace státním zástupcům;
- zpřesnit statistické vykazování trestných činů s antisemitskou motivací a provést systémové změny k zadokumentování antisemitské pohnutky; přitom vykazovat u trestných činů s antisemitskou motivací, kde je to možné, i pohlaví pachatele a oběti;
- využívat data neziskových/nevládních organizací;
- zaměřit se na předsudečné násilí a jeho oběti v rámci kriminologických výzkumů;
- revidovat a realizovat vzdělávací programy také v rámci integrační politiky.

c) Online dimenze

Velkou výzvou nejen v oblasti antisemitismu je online prostředí. Internet je prostředí, které mimo nepopíratelně pozitivní nástroje a možnosti komunikace přináší i negativní aspekty, které s sebou nesou i prostor pro šíření nenávisti, jež může mít radikalizační potenciál vedoucí až k násilnému extremismu a terorismu.

⁴⁹ Oběti těchto trestných činů mohou být v konkrétním případě zvláště zranitelnou obětí podle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁰ Více viz: <https://ejtn.eu/>

⁵¹ Více viz: <https://www.cepola.europa.eu/cs>

Antisemitismus je velice viditelnou součástí online prostředí. I přes veškerou snahu jsou antisemitské komentáře, články, videa či obrázky sdíleny nejen na alternativních či extremistických stránkách, ale i na běžných webech a sociálních sítích. Zejména pak pandemie covid-19 spustila lavinu konspiračních teorií. Antisemitismus má v online prostředí různé podoby, od jednoznačného vulgárního vyjádření nenávisti vůči Židům, až po sofistikovanější vyjádření za pomoci skrytých významů. Výjimkou není ani používání AI pro generování antisemitského obsahu, a to včetně obrazového.

V tuto chvíli existují na unijní úrovni nástroje, které se tento stav snaží potírat zejména prostřednictvím spolupráce s internetovými firmami, ale také legislativní cestou skrze nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/784 ze dne 29. dubna 2021 o potírání šíření teroristického obsahu online⁵² (TCO) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb (DSA).⁵³ V samotném českém prostředí existuje také mnoho praktických nástrojů, jak na antisemitismus v online prostředí reagovat. Tyto možnosti je však potřeba více propagovat a lépe využívat.

Doporučení:

- systematicky využívat stávajících i nových nástrojů jako DSA, TCO, Kodex chování,⁵⁴ EU Internet Referral Unit Europolu,⁵⁵ Akt o umělé inteligenci,⁵⁶ tzv. Trusted Flaggers,⁵⁷ atd.;
- spolupracovat s internetovými firmami a nevládními organizacemi na řešení antisemitského hraničního (tzv. borderline) obsahu;
- propagovat možnost využití formuláře k podávání trestních oznámení k nezákonným nenávistným obsahům online na Portálu občana.

2. Strategický cíl: vzdělávání, připomínka a výzkum holocaustu, osvěta o antisemitismu

Vzdělávání o přínosu judaismu v české a evropské historii, osvěta o holocaustu, antisemitismu a připomínání památky obětí holocaustu hraje klíčovou roli v boji proti antisemitismu, rasismu a xenofobii a jejich prevenci, současně čelí popírání a zkrreslování holocaustu. Důležitým aspektem je na tomto poli meziresortní spolupráce zj. Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT), MZV, Ministerstva kultury (dále jen MK) a Oddělení paměťových agend Odboru lidských práv a ochrany menšin Úřadu vlády ČR s FŽO a paměťovými institucemi a následně mezinárodní spolupráce, např. s International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA), Organizací OSN pro vzdělání, vědu a kulturu (dále jen UNESCO) a dalšími. Zahraniční spolupráci zajišťuje především Zvláštní zmocněnec pro záležitosti holocaustu, mezináboženský dialog a svobodu vyznání při MZV.

a) Vzdělávání o přínosu judaismu, o holocaustu a antisemitismu

Nejdůležitější roli v rámci prevence těchto jevů představuje vzdělávání žáků základních a středních škol, středních odborných učilišť, pedagogických pracovníků, budoucích pedagogů, studentů a studentek vysokých škol (popř. též vyšších odborných škol) a akademické pracovníky a pracovnice a osvěta široké

⁵² Více viz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0784>

⁵³ Více viz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022R2065>

⁵⁴ Více viz: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-code-conduct-countering-illegal-hate-speech-online_en

⁵⁵ Více viz: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-counter-terrorism-centre-ectc/eu-internet-referral-unit-eu-iru>

⁵⁶ Více viz: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:e0649735-a372-11eb-9585-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF

⁵⁷ Více viz: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/trusted-flaggers-under-dsa>

veřejnosti. Nedílnou součástí je zdůraznění pozitivního historického přínosu judaismu, zasazení historických událostí do kontextu, povědomí o židovském životě, poukázání na důsledky institucionalizované nenávisti, přispívání k předcházení těchto jevů v budoucnosti a k mezikulturnímu porozumění.

Vzdělávání o holocaustu a antisemitismu v rámci regionálního školství se opírá o rámcové vzdělávací programy, vydané MŠMT, které v r. 2024 procházely komplexní revizí s cílem jejich ověření a postupného zavedení v letech 2025-2031. Téma je zpracováno mezioborově v průřezových tématech a klíčových kompetencích a je také součástí některých vzdělávacích oborů. Metodický materiál IHRA „Doporučení učení(se) o holocaustu“⁵⁸ uvádí tyto vzdělávací cíle: rozvíjet znalosti o holocaustu, zajistit správné individuální porozumění a přesné poznatky a zvýšit tak povědomí o možných důsledcích antisemitismu; vytvořit poutavé výukové prostředí pro učení; podporovat kritické a reflexivní myšlení o holocaustu, a to včetně schopnosti čelit jeho popírání a zkreslování; přispívat ke vzdělávání v oblasti lidských práv a prevence genocidy.

Nezastupitelnou roli má ve zmíněných tématech vzdělávání MŠMT.

Doporučení:

- podpora vzdělávacích aktivit o holocaustu a o antisemitismu napříč vzdělávacím systémem;
- podpora dotačních výzev směřující ke vzdělávacím aktivitám o holocaustu a o antisemitismu,
- využívat existující metodiky (MŠMT, IHRA, UNESCO a další) a vzorové semináře, pořádané ve spolupráci s pamětovými institucemi Památník Terezín, Židovské muzeum v Praze a Yad Vashem, a specializované workshopy např. Stereotypy, workshop Židovského muzea v Praze, zabývající se historickými ale i současnými projevy antisemitismu v ČR, které vycházejí z každoročních dat výroční zprávy o projevech antisemitismu, vydávané FŽO;
- vytvořit vzorové školní vzdělávací programy zaměřené na osvětlení forem, obsahu a dopadu antisemitismu;
- navštěvovat místa paměti spojená s dějinami židovského obyvatelstva v ČR;
- nadále zapojovat do výuky pamětníky holocaustu (i online), případně zástupce tzv. druhé generace (projekt Českého osvětimského výboru, Památníku Terezín, Židovského muzea v Praze a Nadačního fondu obětem holocaustu);
- zviditelňovat pozitivní příklady odpůrců holocaustu a antisemitismu, včetně zpracovaných audiovizuálních materiálů (např. k působení Nicholase Wintona);
- využívat dostupné materiály, zejména online databáze obětí holocaust.cz, online prezentace Evropské infrastruktury pro výzkum holocaustu (dále jen EHRI), výpovědi pamětníků na portálu Paměti národa, výpovědi USC Shoah Foundation Visual History Archive (dostupné v Centru vizuální historie Malach na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy), archivů Židovského muzea v Praze a Památníku Terezín a další;
- pokračovat v realizaci dotační výzvy na podporu organizace seminářů pro pedagogické pracovníky a žáky a studenty základních, středních a vyšších odborných škol;
- nadále plnit úkoly zadané příslušnými dříve přijatými usneseními vlády, mj. usnesením vlády č. 797 ze dne 28. července 1999 k návrhu na obeslání Mezinárodní konference Fenomén Holocaust;

⁵⁸ MŠMT zajistilo český překlad Doporučení učení(se) o holocaustu: [Doporučení k učení \(se\) o holocaustu aliance IHRA, MŠMT ČR \(gov.cz\)](#).

- pokračovat v dobré praxi podpory institucí, které dlouhodobě zabezpečují a provádějí výzkumnou, dokumentační, muzejní a výstavní činnost.

b) Připomínka památky obětí holocaustu

Připomínání památky obětí holocaustu je aktivním uchováváním historické paměti, slouží rovněž jako prevence antisemitismu, xenofobie a rasismu. V ČR se konají veřejné i komunitní vzpomínkové aktivity u příležitosti dvou mezinárodních dnů: 27. ledna Mezinárodní den památky obětí holocaustu, který byl vyhlášen 1. listopadu 2005 Valným shromážděním OSN (v českém kalendáři jako Den památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti) a upomíná na den, kdy byl osvobozen nacistický koncentrační a vyhlazovací tábor Auschwitz-Birkenau;⁵⁹ a dále se piety konají u příležitosti izraelského vzpomínkového dne יום הזיכרון לשואה ולגבורה *jom ha-zikaron la-šoa ve-la-gvura* (Den památky na šoa a hrdinství), který se koná 27. nisanu židovského kalendáře a upomíná na povstání ve varšavském ghettu.⁶⁰ V ČR se konají další místní vzpomínkové aktivity, a sice 3. květnovou neděli Národní tryzna v Terezíně k uctění památky obětí nacistické perzekuce, 9. března připomínka největší masové vraždy československých občanů tzv. terezínského rodinného tábora v Auschwitz-Birkenau a pietní tryzna Kever Avot, pořádaná v neděli před novým židovským rokem. Současně je důležité zajistit ochranu a uchování míst paměti, spojených s tragickými událostmi druhé světové války, zejména bývalého ghettu v Terezíně a bývalého vyhlazovacího tábora Auschwitz-Birkenau a dalších míst spojených s tragédií českých a moravských Židů. Pro zajištění ochrany a uchování těchto míst paměti je důležitá meziresortní spolupráce (Ministerstvo kultury, paměťové instituce, Oddělení paměťových agend Odboru lidských práv a ochrany menšin, Úřad vlády ČR a další relevantní aktéři).

Doporučení:

- podpora každoročních vzpomínkových aktivit ve veřejném prostoru;
- zvyšovat povědomí o aplikaci IWalk;
- podpora uchování míst paměti.

3. Strategický cíl: podpora židovského života

Židovská menšina a její tradice a zvyky jsou nedílnou součástí evropské, a tedy i české společnosti již po mnoho staletí. Přispívají tak k rozmanité a pestré mozaice evropských společností, která je důležitá pro budování civilizované kulturní a inkluzivní společnosti, která umí ze své diverzity čerpat a je její devizou. Znalost kulturních odlišností a budování respektu a porozumění ke specifikům jednotlivých minorit je zásadní pro rozvoj a bezpečnost celé společnosti.

Tento materiál proto zahrnuje i cíl, který vede k podpoře a rozvíjení židovského života v českém, ale i mezinárodním kontextu. Tento cíl směřuje nejen dovnitř židovské menšiny, aby se mohla dále rozvíjet, ale i na odbornou a zejména širokou veřejnost, aby měla možnost se blíže se specifiky židovského života seznámat a porozumět jim.

⁵⁹ 27. ledna Vzpomínkové setkání v Senátu Parlamentu ČR, které organizuje Federace židovských obcí v ČR, Nadační fond obětem holocaustu ve spolupráci se Senátem Parlamentu ČR; slavnostní vzpomínkový koncert, který organizuje Židovská obec v Praze a Židovské muzeum v Praze; vzpomínkové setkání diplomatického sboru v Černínském paláci, které organizuje Ministerstvo zahraničních věcí.

⁶⁰ Veřejné čtení jmen obětí holocaustu konané v řadě měst České republiky Institutem Terezínské iniciativy ve spolupráci s místními organizacemi.

Židovské obce⁶¹ sdružené v rámci FŽO zajišťují duchovní, náboženský a kulturní život svých členů a jejich sociální potřeby a vzdělávání. V okruhu své působnosti současně pečují o kulturní a náboženské památky (synagogy, hřbitovy, muzea, památníky apod.). Dále aktivně vystupují proti všem formám antisemitismu, rasismu, xenofobie a diskriminace, chrání památku obětí holocaustu a zprostředkovávají židovskou zkušenost široké veřejnosti.

FŽO je náboženskou společností podle zákona o církvích⁶² a díky svému právnímu i faktickému postavení reprezentuje českou židovskou menšinu před orgány státní správy a samosprávy. Účinnou a smysluplnou podporu židovského života si nelze představit bez aktivního zapojení FŽO.

Nadační fond obětem holocaustu (dále jen NFOH) byl založen FŽO v roce 2000 na základě doporučení Smíšené pracovní komise ke zmírnění některých majetkových křivd způsobených obětem holocaustu. NFOH poskytuje nadační příspěvky na sociálně zdravotní péči se zvláštním zřetelem k potřebám těch, kteří přežili holocaust, dále na rekonstrukci, obnovu a zachování židovských památek na území ČR, na projekty sloužící k důstojné připomínce obětí holocaustu, na vzdělávací aktivity v oblasti judaismu, na rozvoj českých židovských organizací a od roku 2024 i na zajištění bezpečnosti židovských obcí a FŽO. Činnost NFOH je závislá na finanční podpoře z veřejných rozpočtů. Za dobu svého působení se NFOH stal příkladem efektivní spolupráce českého státu a židovských organizací.

Doporučení:

- podporovat rozvoj židovské menšiny včetně jejího náboženského a kulturního života;
- vytvářet podmínky k účasti zástupců českých židovských organizací na tvorbě politik, programů a projektů, které se přímo dotýkají jejich komunit zejména v oblasti kultury, holocaustu a antisemitismu;
- zachovat podmínky pro dodržování židovských tradic včetně obřízky a rituální porážky pro potřeby židovské menšiny;
- vytvářet podmínky umožňující dodržování židovských svátků včetně stanovování dodatečných termínů zkoušek, jednání s veřejnými úřady apod.;
- koordinovat projekty a aktivity s židovskou tematikou s FŽO⁶³ jako zastřešující židovskou organizací v ČR;
- minimalizovat negativní dopady předsudečného násilí a nenávistných projevů vůči židovské menšině prostřednictvím osvěty široké veřejnosti o judaismu, židovských zvycích a tradicích, kultuře, historii a současnosti;
- podporovat údržbu, rekonstrukci a obnovu nemovitých i movitých židovských památek;
- pokračovat ve finanční podpoře NFOH;⁶⁴
- podporovat a spoluiniciovat projekty zabývající se židovským kulturním dědictvím stejně jako rozvíjející rozvoj židovských menšin ve střední Evropě v rámci činnosti Česko-německého fondu budoucnosti a Mezinárodního visegradského fondu.

⁶¹Evidované právnické osoby podle zákona o církvích.

⁶² Zákon o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech) č. 3/2002, Sb.

⁶³ FŽO spolupracuje např. i s Radou vlády pro národnostní menšiny, poradním orgánem vlády ČR.

⁶⁴ Ke dni vzniku tohoto dokumentu je finanční podpora činnosti NFOH zajištěna v letech 2025 až 2029.

Závěr: Monitoring implementace a vyhodnocení

Boj proti antisemitismu je sdílená odpovědnost. Vyspělá demokratická společnost by měla projevy nenávisti nejen odmítat, ale měla by také proaktivně pracovat na tom, aby se takové projevy ve společnosti minimalizovaly.

Proto doporučení k naplnění strategických cílů, které tento materiál obsahuje, budou implementována v období od roku 2025 do roku 2030 v rámci akčních plánů a konkrétních úkolů v nich uvedených. Úkoly budou mít své jasné stanovené gestory, indikátory a termíny plnění. Při zpracování akčních plánů budou zohledněny také již platné úkoly z jednotlivých akčních plánů k naplnění strategických cílů Koncepce boje proti extremismu a předsudečné nenávisti 2021-2026.

S ohledem na skutečnost, že míra a projevy antisemitismu do značné míry reagují na aktuální domácí i globální geopolitické události, které nelze předjímat, bude v průběhu tohoto období docházet také k pravidelnému vyhodnocování implementace strategických cílů skrze úkoly uvedené v akčních plánech tak, aby bylo možné v případě nedostatku včas reagovat. K monitoringu implementace by měla mimo jiné sloužit platforma Koordinačního centra.

Výsledky monitoringu budou uvedeny v průběžné zprávě, která bude uveřejněna v polovině uvedeného období, tedy v roce 2027.

Závěrečná zpráva bude uveřejněna v roce 2031 a bude základem pro další strategický materiál. Zprávy budou předloženy pro informaci vládě.